

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ОХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: o.m.myronets@ukr.net

Мета: в статті аналізуються теоретико-правові аспекти охоронної функції адміністративного права, увагу зосереджено на її понятті та ознаках. **Методи:** діалектичний, а також логічні прийоми: аналіз, порівняння, узагальнення. **Результати:** з'ясовано поняття та види охоронної функції адміністративного права, розглянуто її ознаки. **Обговорення:** поняття та попереджувальний, припиняючий, відновлювальний, забезпечуючий притягнення до адміністративної відповідальності та накладення адміністративного стягнення характер охоронної функції адміністративного права.

Ключові слова: функція права, функція адміністративного права, охоронна функція адміністративного права, ознаки охоронної функції адміністративного права, види функцій адміністративного права.

Постановка проблеми та її актуальність.

Охоронна функція адміністративного права не стала предметом значної уваги вчених-адміністративістів. Із цього питання ґрунтовною працею є лише монографія Ю. Пирожкової [1, с. 263]. Проте, на нашу думку, вона як одна зі спеціально-соціальних його функцій притаманна адміністративному праву, що обґрунтовує необхідність дослідження її поняття, ознак, видів та особливостей реалізації.

Аналіз досліджень і публікацій. Хоча розуміння спеціально-юридичних функцій адміністративного права засноване на працях вітчизняних вчених-адміністративістів, наприклад: В. Авер'янова, Ю. Битяка, І. Бородіна, І. Голосніченко, С. Гончарука, В. Колпакова, Т. Коломоєць, О. Миколенка та інших, а також зарубіжних: Л. Попова, Ю. Старілова, Ю. Тихомирова, проте, спеціальні дослідження з питання охоронної функції адміністративного права відсутні. Можна стверджувати, що на сьогодні воно є недостатньо вивченими, що обумовлює актуальність цієї статті. Актуальність вказаного дослідження полягає у вирішенні такого наукового завдання, як збагачення і поглиблен-

ня наукових уявлень про охоронну функцію адміністративного права, а також її практичну ефективну реалізацію на сучасному етапі розвитку України.

Метою статті є визначення поняття та ознак охоронної функції адміністративного права. Для досягнення цієї мети необхідно виконати наступні завдання: дослідити її поняття, ознаки, види, визначити її місце в системі адміністративно-правових функцій.

Виклад основного матеріалу. Серед вчених-адміністративістів відсутнє єдине детермінування цієї функції як саме охоронної. Так, Є. Курінний [2, с. 39], О. Миколенко [3, с. 40], О. Остапенко, З. Кісіль, М. Ковалів, Р. Кісіль [4, с. 9], Ю. Пирожкова [1, с. 263] серед функцій адміністративного права її виділяють. С. Гончарук [5, с. 17], О. Кузьменко, І. Пастух, М. Пługатир, М. Співак [6, с. 104, 105], С. Петков [7, с. 57] називають цю функцію правоохоронною. Цю ж позицію підтримує радянський адміністративіст Ю. Козлов [8, с. 10-11]. Проте Ю. Тихомиров скеровує свою увагу на функцію захисту публічних інтересів [9, с. 77-78]. На думку Л. Білої-Тіунової та С. Ківалова

[10, с. 11-12], В. Авер'янова [11, с. 7], називати її доцільно правозахисною у контексті захисту порушених прав і свобод громадян.

Ряд науковців виділяють також охоронну функцію адміністративно-правових норм. Так, В. Колпаков, О. Кузьменко вважають, що їм притаманна функція охорони системи суспільних відносин матеріальної і нематеріальної сфер [12, с. 49]. Вказану позицію підтримує В. Столбовий [13, с. 21].

Т. Коломоєць адміністративно-правовим нормам надає у працях з Г. Гулевською [14, с. 11] функцію охорони, яку у пізніших дослідженнях з П. Лютіковим [15, с. 15] називає метою. Незважаючи на відсутність у вказаній позиції Т. Коломоєць розрізнення понять «функція» та «мета», ця вчена досить ґрунтовно тлумачить зміст «охорони» – забезпечення законності й дисципліни у сфері забезпечення органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також в процесі державного і самоврядного управління в сферах соціально-економічного й адміністративно-політичного розвитку та охорони громадянського порядку [14, с. 11; 15, с. 15]. Неважко побачити, що вчена центром вказаного процесу ставить «захист прав свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб», тобто можна сказати, що вона зводить охоронну функцію (мету) норм адміністративного права до захисту.

Не досліджуючи функцій, Д. Беззубов, В. Гвоздецький, О. Дудник, В. Заросило, А. Міллер, А. Подоляка [16, с. 44], та В. Столбовий [13, с. 21] акцентують свою увагу на цілях адміністративно-правових норм, серед яких також називають охоронну.

С. Алфьоров, С. Ващенко, М. Долгополова, А. Купін, досліджуючи цілі норм адміністративного права, знову ж таки виділили серед них охорону [17, с. 15]. Розкриваючи їх зміст ці науковці дотримуються тієї ж позиції, що і професор Т. Коломоєць. Але вона спочатку називала цілі функціями, а потім метою.

З вказаного вище випливає висновок, що всі вказані адміністративісти однозначно виділяють охоронний функціональний вплив адміністра-

тивного права, проте серед них відсутня єдина позиція щодо назви такого впливу.

У цьому контексті важливо дослідити значення прикметників «охоронний» та «захисний». Академічний тлумачний словник визначає перше як який охороняє кого-, що-небудь; призначений для охорони [18, с. 824], а друге – який захищає, оберігає кого-, що-небудь від шкідливого або небажаного впливу, дії і т. ін. [19, с. 378].

Так, одним із тлумачень поняття «охороняти» є захищати від чого-небудь [18, с. 825], а «захистити» – обороняти, охороняти кого-, що-небудь від нападу, замаху, удару, ворожих, небезпечних і т. ін. дій [19, с. 380].

Разом із тим, «охорона» детермінується як дія за значенням охороняти [18, с. 824]. А «захист» розуміється як: 1) дія за значенням захищати, захистити і захищатися, захиститися; 2) заступництво, охорона, підтримка [19, с. 379].

Можна зробити висновок про те, що вони можуть розумітися як синоніми, тобто тотожні поняття [20, с. 185], як слова, близькі за значенням, але відмінні за звуковою формою [20, с. 185], вони описують ідентичне явище дійсності. Цим явищем є функціональний вплив адміністративного права на суспільні відносини, виникнення, розвиток та припинення яких забезпечується, гарантується, оберігається [19, с. 380; 18, с. 825], тобто як захищається, так і охороняється нормами вказаної галузі права. Тому, ми вважаємо, що розуміти охоронну та захисну функції адміністративного права потрібно з врахуванням вказаного вище, тобто, розділяти вказані функції з метою їх протиставлення необхідності відсутня.

У цьому контексті цікавим є дослідження Ю. Пирожкової [1, с. 267], з яким ми не можемо не погодитися. Вивчаючи співвідношення понять «захист» та «охорона» вчена підтримує точку зору О. Скакун щодо аналізу та визначення механізму (гарантії) охорони і механізму (гарантії) захисту у системі механізму соціально-правового забезпечення прав і свобод людини. Остання перший розуміє як заходи з профілактики правопорушень для утвердження правомірної поведінки особи, а другий – як заходи, що призводять до відновлення порушених прав

неправомірними діями і відповідальності особи, яка вчинила ці правопорушення [21, с. 190]. Так, О. Скакун погоджується з існуванням різноманітних точок зору з приводу захисту та охорони прав людини, проте наполягає на неможливості їх ототожнення, хоча все ж визнає, що захист є найдієвішою охороною, другим її ступенем [21, с. 189-190].

Так, вказана позиція має право на існування, так як містить обґрунтування відмінності «охорони» та «захисту». Проте ми вважаємо, що у контексті розуміння функції, яку здійснює адміністративне право для забезпечення належної реалізації прав, свобод та зобов'язань його суб'єктів за умов як правомірного, так і протиправної їх поведінки, їх значення тотожне. Ми маємо на увазі, що розглядати цю функцію лише як охоронну у розумінні превентивної чи то захисну у значенні притягнення до юридичної відповідальності є надто вузьким її баченням. Так, О. Скакун зауважує, що охорона кожного права існує постійно і має на меті забезпечити дію права, передбачає превенцію, тобто недопущення протиправних дій, є станом правомірної реалізації права та свобод під контролем соціальних інститутів [21, с. 189-190]. Разом з тим, вчена акцентує увагу на тому, що необхідність захисту прав з'являється лише при перешкоді їх здійснення, або порушення, або погрози порушення; здійснення захисту може здійснюватися шляхом втручання органів державної влади в процес реалізації прав і свобод як охоронна реакція на об'єктивні чинники відхилення від правопорядку [21, с. 189-190].

Зі вказаним вище погодитися ми не можемо, зважаючи на наступні аргументи. По-перше, на нашу думку, охорона прав, свобод людини і громадянина, тобто виконання правом своєї охоронної функції, здійснюється не пасивно як профілактичний механізм неутручального контролю соціальних інститутів за умови правомірної їх реалізації, що є швидше розкриттям превентивної функції права, а не охоронної.

Ми вважаємо, що охоронна функція адміністративного права діє як у правомірному, так і неправомірному «середовищі» для реалізації прав, свобод, заборон та обов'язків суб'єктів адміністративних відносин. У першо-

му випадку вона носить попереджувальних характер. Річ у тім, що сама наявність норм адміністративного права про ті, чи інші заборони для їх дотримання, порядок використання прав та виконання обов'язків, заходи адміністративного попередження, заходи адміністративного припинення, адміністративні стягнення, заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення та адміністративно-відновлювальні заходи, уже має охоронний вплив на суб'єктів адміністративно-правових відносин. У другому ж випадку, вона є реакцією на недотримання заборон, порушення порядку використання права чи виконання або і взагалі невиконання обов'язків. Як вказує О. Скакун, що на нашу думку, є цілком обґрунтовано і вірно, ця реакція є охоронною. А, відповідно, у даному випадку саме охоронна функція має місце. Ми вважаємо, що адміністративне право за межею порушення правомірного порядку реалізації прав, заборон та обов'язків його суб'єктами здійснює охоронну функцію, виявляючи свій захисний вплив. А тому, на наше переконання, виділяти його в окрему від охоронної функцію адміністративного права не потрібно. Проте варто звернути увагу на так «званому» захисному характері саме охоронної функції виключно з метою більш глибокого розуміння останньої.

Наприклад, аналогічною є ситуацію з вживанням термінів «безпека авіації» та «авіаційні безпека» у Повітряному кодексі України (далі по тексту – ПК України). На перший погляд здається, що без вивчення закладених у вказаний нормативно-правовий акт дефініцій цих категорій, можна зробити хибний висновок про синонімічність зазначених термінів. З одного боку, йдеться про детермінацію заходів безпеки в авіаційній галузі на законодавчому рівні, тому обидві категорії апіорі мають означати виключно способи чи напрямки забезпечення сфери повітряного транспорту та перевезень цим видом транспорту. Проте з другого боку, саме з метою акцентування уваги на різних за функціональною спрямованістю напрямків та видів забезпечення авіаційної галузі законодавцем було навмисно здійснено розрізнення цих категорій, які за своєю природою відрізняються

як на національному, так і міжнародному нормативно-правовому рівні.

Так, відповідно до п. 20 ч. 1 статті 1 ПК України, безпека авіації – це стан галузі цивільної авіації, за якого ризик завдання збитків людям чи майну знижується до прийняттого рівня у результаті безперервного процесу визначення рівня небезпеки і керування ним та утримується на такому рівні, або знижується далі, у сферах безпеки польотів, авіаційної безпеки, охорони навколишнього природного середовища, економічної безпеки та інформаційної безпеки [22]. Згідно з п. 2 ч. 1 статті 1 ПК України, авіаційна безпека – це захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів [22]. Тобто авіаційна безпека є складовою частиною безпеки авіації, проте обидві категорії, акцентуючи увагу при їх розумінні на виокремлених заходах забезпечення безпеки у сфері повітряних перевезень, усе ж є понятійним відображенням напрямів, видів та способів приведення авіаційної сфери у стан, придатний для безпечного нею користування, тобто її забезпечення.

Отже, у цьому випадку, законодавцем було здійснено відокремлення вказаних категорій на рівні кодексу не з метою їх протиставлення, а виключно з метою більш повного нормативно-правового розкриття категорії безпека в авіаційній галузі. Разом з тим, обидві вказані категорії мають власні заходи безпеки, інтегруючись в єдину систему. Так, наприклад, безпека авіації (англійською – aviation safety) включає усі виконувані та можливі технічні, правові та інші засоби, які використовуються для створення належних умов забезпечення прийняттого та контрольованого рівня безпеки у деяких сферах, таких як: безпека польотів, економічна, екологічна, інформаційна безпека та попередження неправомірного втручання в діяльність цивільної авіації, тобто авіаційна безпека. Проте, остання (англійською – aviation security) спрямована на превенцію протиправних актів терористичного характеру щодо пасажирів та членів екіпажу повітряного судна, які включають захоплення повітряного судна, заручників.

З юридичної точки зору, забезпечення як національної, так і міжнародної цивільної авіації (*id est aviation safety*) здійснюється дієвим правовим механізмом структурної одиниці Організації Об'єднаних Націй – Міжнародної організації цивільної авіації (англійською – the International Civil Aviation Organization (ICAO)), яка видає обов'язкові до виконання її державами-членами рекомендації та стандарти. Проте, особливої уваги ICAO приділяє й превенції можливих несанкціонованих втручань в роботу повітряного транспорту (*id est aviation security*), що відображається у наявному правовому механізмі міжнародного рівня, який має імперативний характер для країн-учасників цієї організації. Ми маємо на увазі ряд конвенцій таких як: the Convention for the Unification of Certain Rules Relating to International Carriage by Air (Warsaw Convention, signed at Warsaw in October 12, 1929), the Convention on International Civil Aviation (Chicago Convention. Constitution of ICAO, done at Chicago in December 7, 1944), the Convention, Supplementary to the Warsaw Convention, for the Unification of Certain Rules Relating to International Carriage by Air Performed by a Person Other than the Contracting Carrier (Guadalajara Convention (1961), Supplementing Warsaw Convention of 1929 (signed at Guadalajara in September 18, 1961), the Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft (Tokyo Convention, signed at Tokyo in September 14, 1963), the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft (Hague Convention, signed at the Hague in December 16, 1970), the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation (Montreal Convention, signed at Montreal in September 23, 1971), the Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection (Convention on the Marking of Plastic Explosives, done at Montreal in March 1, 1991), the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (Montreal Convention, done at Montreal in May 28, 1999), the Convention on the Suppression of Unlawful Acts Relating to International Civil Aviation (Beijing Convention, done at Beijing in September 10, 2010) [23], а також Annex 17 to the Convention

with the title «Standards and Recommended Practices – Security – Safeguarding International Civil Aviation against Acts of Unlawful Interference» (done in March 22, 1974) [24].

Досліджуючи охоронну функцію адміністративного права, також можна зробити висновок про наявність законодавчо закріплених специфічних напрямів її реалізації. Так, зважаючи на примушувальний характер цієї функції, який проявляється зокрема у випадку порушення норм адміністративного та інших галузей права, охорону яких воно здійснює, розрізняються заходи адміністративного примусу. На думку С. Гончарука, з якою ми погоджуємося, вони можуть застосовуватися як при наявності, так і при відсутності правопорушень та включають: заходи адміністративного попередження (запобіжні, профілактичні), заходи адміністративного припинення та адміністративні стягнення, а також мають дві специфічні групи: адміністративно-відновлювальні та заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення [5, с. 74-75].

Так, попереджувальний характер охоронної функції адміністративного права має місце, наприклад, при вимозі перевізника до пасажирів пройти контроль на безпеку, який здійснюється службами авіаційної безпеки перевізника, аеропорту і надати багаж для огляду, а також здійснення огляду багажу за відсутності пасажирів відповідно до ч. 1 глави 8 розділу XII Наказу Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу» № 735 від 30 листопада 2012 року [25] (далі по тексту – Правил).

Охоронна функція адміністративного права виявляє свій припиняючий зміст, наприклад, у випадку недотримання пасажиром повітряного судна вимог перевізника щодо заборони чи обмеження використання на борту повітряного судна електронної техніки, мобільних телефонів, переносних комп'ютерів, портативних магнітофонів, портативних радіоприймачів, CD-плеєрів, передавальних пристроїв, у тому числі іграшок з радіоуправлінням, портативних рацій тощо (за винятком приладів штучного слуху та серцевих електрокардіостимуляторів) (п. 2 розділу XX Правил) [25]. Так, відповідно до п. 5

розділу XX цих Правил, перевізник має право вжити таких заходів, яких вимагатиме ситуація і які перевізник буде вважати необхідними для недопущення такої поведінки [25]. Наприклад, це може бути імперативна вимога стюардеси повітряного судна перевести режим мобільного телефону пасажиром у режим «Flight mode» або відібрання іграшки з радіоуправлінням від пасажирів малолітнього віку, якщо вимога вербального характеру про припинення користування вказаною іграшкою під час польоту авіасудна таким пасажиром ігнорується.

Відповідно до п. 3 розділу XX вказаних Правил на борту повітряного судна пасажир не має права бути в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння або під впливом будь-якої іншої речовини, яка може призвести до небезпеки або становити небезпеку для інших пасажирів, речей, повітряного судна або його екіпажу. У випадку ж порушення вказаного згідно з п. 5 цього розділу перевізник може застосувати обмеження переміщення пасажирів повітряним судном, його висадку, відмову в посадці на борт повітряного судна в будь-якому пункті за маршрутом перевезення, а також передання пасажирів місцевим державним органам для вжиття відповідних заходів впливу [25].

Так, наприклад, відповідно до ст. 90 ПК України, невиконання законних вказівок або інструкцій членів екіпажу, що віддавалися в інтересах безпеки або підтримання порядку на борту повітряного судна, є правопорушенням, за яке до такого пасажирів можуть бути застосовані заходи стримування [22]. Згідно з ч. 1 ст. 91 ПК України, вони застосовуються, якщо інші методи відновлення порядку на борту повітряного судна виявилися неефективними, і полягають у тимчасовому обмеженні дій і свободи пересування порушника, унеможливленні проявів фізичного насильства або психологічного тиску з його боку стосовно інших осіб, які перебувають на борту повітряного судна під час виконання польоту [22]. Фактично мова йде про передбачене пунктом 4 частини 1 ст. 60 ПК України, право командира повітряного судна відмовити в перевезенні особі, якщо вона перебуває під впливом алкоголю або медичних пре-

паратів до такого ступеня, що може загрожувати безпеці літака або пасажирів [22].

Отже, на основі вказаного вище, не претендуючи на виключну повноту, охоронну функцію адміністративного права, на нашу думку, варто визначити як напрям впливу цієї галузі права, який має попереджувальний, припиняючий, відновлювальний, забезпечуючий притягнення до адміністративної відповідальності та накладення адміністративного стягнення характер.

До знак цієї функції адміністративного права, ми вважаємо, потрібно віднести:

1) перманентність попереджувального впливу на суспільні відносини, які становлять предмет правового регулювання цієї галузі;

2) ситуативність задіяння примушувального, відновлювального та припиняючого впливу на суб'єктів суспільні відносини, які становлять предмет правового регулювання цієї галузі;

3) специфічний характер забезпечення притягнення до адміністративної відповідальності;

4) можливість варіативності застосування заходів впливу та адміністративних стягнень залежно від вікового критерію суб'єкта адміністративного правопорушення.

Видами цієї функції, на нашу думку, є превентивна та захисна, яка у свою чергу може бути поділена на каральну та відновлювальну.

Висновки. Отже, охоронна функція адміністративного права, на наше переконання, є напрямом впливу цієї галузі права, який має попереджувальний, припиняючий, відновлювальний, забезпечуючий притягнення до адміністративної відповідальності та накладення адміністративного стягнення характер.

Ознаками цієї функції адміністративного права є:

1) перманентність попереджувального впливу на суспільні відносини, які становлять предмет правового регулювання цієї галузі;

2) ситуативність задіяння примушувального, відновлювального та припиняючого впливу на суб'єктів суспільні відносини, які становлять предмет правового регулювання цієї галузі;

3) специфічний характер забезпечення притягнення до адміністративної відповідальності;

4) можливість варіативності застосування заходів впливу та адміністративних стягнень за-

лежно від вікового критерію суб'єкта адміністративного правопорушення.

Видами охоронної функції адміністративного права можна назвати превентивну та захисну, яка у свою чергу може бути поділена на каральну та відновлювальну.

Література

1. Пирожкова Ю. Функції адміністративного права: генеза, теоретичний, нормативний та праксеологічний аспекти: монографія. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 548 с.

2. Курінний Є. В. Адміністративне права України: тенденції трансформації в умовах реформування: навчальний посібник. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002. 92 с.

3. Миколенко О. М. Функції адміністративного права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2012. № 4. С. 39-42.

4. Адміністративне право: навчальний посібник / Остапенко О.І., Кісіль З.Р., Ковалів М.В., Кісіль Р.В. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 553 с.

5. Гончарук С. Т. Основи адміністративного права України: навчальний посібник. К.: 2004. 200 с.

6. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) [текст] навч. посіб. / Кузьменко О.В., Пастух І.Д., Плугатир М.В., Співак М.В. Київ, «Центр учбової літератури», 2015. 232 с.

7. Петков С. В. Теорія адміністративного права: навчальний посібник. К.: КНТ, 2014. 304 с.

8. Козлов Ю. М. Административное право: учебник. М.: Юристъ, 1999. 320 с.

9. Тихомиров Ю. А. Курс административного права и процесса. – М.: Юринформцентр, 1998. 798 с.

10. Ківалов С. В. Адміністративне право України: навчально-методичний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Одеса: Юридична література, 2002. 312 с.

11. Адміністративне право України: підруч.: в 2 т. / ред. В. Б. Авер'янов. К.: Юридична думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.

12. Колпаков В. К., О. В. Кузьменко. Адміністративне право України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 544 с.

13. Столбовий В. М. Адміністративне право України: посібник для підготовки до іспитів. К.: КНТ, 2009. 150 с.

14. Адміністративне право України: навчальний посібник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. К.: Істина, 2008. 216 с.

15. Адміністративне право України: підруч. / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. К.: «Істина», 2010. 480 с.

16. Адміністративне право України: навчальний посібник/ Беззубов Д.О., Гвоздецький В.Д., Дудник О.В., Заросило В.О., Міллер А.Й., Подоляка А.М. К.: «МП Леся», 2014. 320 с.

17. Адміністративне право. Загальна частина: навч. посіб./ Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. К.: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

18. Словник української мови: в 11 томах. / Білодід І. К. [та ін.]. К.: Наукова думка. Том 5. 1974. URL: <http://sum.in.ua/> (date of access: 01.02.2019).

19. Словник української мови: в 11 томах. / Білодід І. К. [та ін.]. К.: Наукова думка. Том 3. 1972. URL: <http://sum.in.ua/> (date of access: 01.02.2019).

20. Словник української мови: в 11 томах. / Білодід І. К. [та ін.]. К.: Наукова думка. Том 9. 1978. URL: <http://sum.in.ua/> (date of access: 01.02.2019).

21. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підруч. пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.

22. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.

23. Official website of the International Civil Aviation Organization (ICAO). URL: <https://www.icao.int/secretariat/legal/lists/current%20lists%20of%20parties/allitems.aspx> (date of access: 01.02.2019).

24. Annex 17 to the Convention with the title «Standards and Recommended Practices – Security – Safeguarding International Civil Aviation against Acts of Unlawful Interference». URL: http://dgca.gov.in/intradgca/intra/icao%20annexes/an17_cons.pdf (date of access: 01.02.2019).

gov.in/intradgca/intra/icao%20annexes/an17_cons.pdf (date of access: 01.02.2019).

25. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу: Наказ Міністерства інфраструктури України від 30 листопада 2012 р. № 735. *Офіційний вісник України*. 25.01.2013 р. № 4. Стор. 303. Стаття 136. Код акту 65382/2013.

References

1. Pirozhkova Ju. Funkcii administrativnogo prava: geneza, teoretichnij, normativnij ta prakseologichnij aspekti: monografija. Zaporizhzhja: Vidavnichij dim «Gel'vetika», 2016. 548 s.

2. Kurinnij E. V. Administrativne pravo Ukraïni: tendencii transformacii v umovah reformuvannja: navchal'nij posibnik. Dnipropetrovs'k: Juridichna akademija MVS Ukraïni, 2002. 92 s.

3. Mikolenko O. M. Funkcii administrativnogo prava. Naukovij visnik Mizhnarodnogo humanitarnogo universitetu. 2012. № 4. S. 39-42.

4. Administrativne pravo: navchal'nij posibnik / Ostapenko O.I., Kisel' Z.R., Kovaliv M.V., Kisel' R.V. K.: Vseukraïns'ka asociacija vidavciv «Pravova ednist'», 2008. 553 s.

5. Goncharuk S. T. Osnovi administrativnogo prava Ukraïni: navchal'nij posibnik. K.: 2004. 200 s.

6. Administrativne pravo. Zagal'na chastina (al'bom shem) [tekst] navch. posib. / Kuz'menko O.V., Pastuh I.D., Plugatir M.V., Spivak M.V. Kiyv, «Centr uchbovoi literaturi», 2015. 232 s.

7. Petkov S. V. Teorija administrativnogo prava: navchal'nij posibnik. K.: KNT, 2014. 304 s.

8. Kozlov Ju. M. Administrativnoe pravo: uchebnik. M.: Jurist, 1999. 320 s.

9. Tihomirov Ju. A. Kurs administrativnogo prava i processa. – M.: Jurinformcentr, 1998. 798 s.

10. Kivalov S. V. Administrativne pravo Ukraïni: navchal'no-metodichnij posibnik. 2-e vid., pererob. i dop. Odesa: Juridichna literatura, 2002. 312 s.

11. Administrativne pravo Ukraïni: pidruch.: v 2 t. / red. V. B. Aver'janov. K.: Juridichna dumka, 2004. T. 1: Zagal'na chastina. 584 s.

12. Kolpakov V. K., Kuz'menko O. V. Administrativne pravo Ukraïni: pidruchnik. K.: Jurinkom Inter, 2003. 544 s.
13. Stolbovij V. M. Administrativne prava Ukraïni: posibnik dlja pidgotovki do ispitiv. K.: KNT, 2009. 150 s.
14. Administrativne pravo Ukraïni: navchal'nij posibnik / za zag. red. T. O. Kolomoec', G. Ju. Gulevs'koï. K.: Istina, 2008. 216 s.
15. Administrativne pravo Ukraïni: pidruch. / za zag. red. T. O. Kolomoec'. K.: «Istina», 2010. 480 s.
16. Administrativne pravo Ukraïni: navchal'nij posibnik/ Bezzubov D.O., Gvozdec'kij V.D., Dudnik O.V., Zarosilo V.O., Miller A.J., Podoljaka A.M. K.: «MP Lesja», 2014. 320 s.
17. Administrativne pravo. Zagal'na chastina: navch. posib. / Alf'orov S.M., Vashhenko S.V., Dolgopolova M.M., Kupin A.P. K.: Centr uchbovoï literaturi, 2011. 216 s.
18. Slovník ukraïns'koï movi: v 11 tomah. / Bilodid I. K. [ta in.]. K.: Naukova dumka. Tom 5. 1974. URL: <http://sum.in.ua/> (date of access: 01.02.2019).
19. Slovník ukraïns'koï movi: v 11 tomah. / Bilodid I. K. [ta in.]. K.: Naukova dumka. Tom 3. 1972. URL: <http://sum.in.ua/> (date of access: 01.02.2019).
20. Slovník ukraïns'koï movi: v 11 tomah. / Bilodid I. K. [ta in.]. K.: Naukova dumka. Tom 9. 1978. URL: <http://sum.in.ua/> (date of access: 01.02.2019).
21. Skakun O. F. Teorija derzhavi i prava: pidruch. per. z ros. Harkiv: Konsum, 2001. 656 s.
22. Povitrjanij kodeks Ukraïni: Zakon Ukraïni vid 19 travnja 2011 r. № 3393-VI. Vidomosti Verhovnoï Radi Ukraïni. 2011. № 48-49. St. 536.
23. Official website of the International Civil Aviation Organization (ICAO). URL: <https://www.icao.int/secretariat/legal/lists/current%20lists%20of%20parties/allitems.aspx> (date of access: 01.02.2019).
24. Annex 17 to the Convention with the title «Standards and Recommended Practices – Security – Safeguarding International Civil Aviation against Acts of Unlawful Interference». URL: http://dgca.gov.in/intradgca/intra/icao%20annexes/an17_cons.pdf (date of access: 01.02.2019).
25. Pro zatverdzhennja Pravil povitrjanih perevezen' pasazhiriv i bagazhu: Nakaz Ministerstva infrastrukturi Ukraïni vid 30 listopada 2012 r. № 735. Oficijnij visnik Ukraïni. 25.01.2013 r. № 4. Stor. 303. Stattja 136. Kod aktu 65382/2013.

**ADMINISTRATIVE LAW PROTECTIVE FUNCTION
THEORETICAL-LEGAL ANALYSIS**

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: o.m.myrones@ukr.net

Purpose: in the article theoretical and legal aspects of a protective function of Administrative Law have been analyzed; attention has been focused on its concept and attributes. **Methods:** dialectical, as well as logical methods: analysis, comparison, generalization. **Results:** the concept and types of a protective function of Administrative Law have been clarified, its attributes have been considered. **Discussion:** the concept and preventive, discontinuing, restorative, ensuring the bringing to administrative liability and imposition of administrative penalty nature of the protective function of Administrative Law.

A protective function of Administrative Law, in our opinion, is the direction of this field of law influence, which has its preventive, interrupting, restorative, ensuring the bringing to administrative liability and the imposition of administrative penalties nature.

Attributes of this function of Administrative Law are:

1) the permanence of preventive influence on social relations, which constitute the subject of legal regulation of this field of law; 2) the situational nature of the use of coercive, restorative and suppressive influence on subjects of social relations, which constitute the subject of legal regulation of the field of law; 3) the specific nature of ensuring the bringing to administrative liability; 4) the possibility of variation in the application of measures of influence and administrative penalties, depending on the age criterion of a subject of an administrative offence.

Types of a protective function of Administrative Law can be preventive and security, which in turn can be divided into punitive and restorative. We think that in the context of understanding the function exercised by Administrative Law to ensure the proper implementation of its subjects' rights, freedoms and obligations in conditions of their lawful and unlawful behaviour, the meaning of protective and security functions is identical. We keep in mind that considering the first one only as protection in sense of preventive or the second one in the sense of bringing to legal liability is too narrow of its understanding.

In our opinion, the protection of rights, freedoms, that is, the performing of the protective function by law is carried out not passively as a preventive mechanism of non-interference control of social institutions that under their lawful implementation, which is more likely to reveal the preventive function of law, but not the protective. We believe that the protective function of Administrative Law acts both in the lawful and unlawful "environment" for the implementation of rights, freedoms, prohibitions and obligations of the subjects of administrative-legal relations.

In the first case, its nature is preventive, since the very existence of the rules of Administrative Law on those or other prohibitions for their observance, a procedure for the use of rights and fulfillment of duties, as well as measures of administrative warning, measures of administrative discontinuing, administrative penalties, as well as measures to ensure the proceedings on administrative offences and administrative restoration measures already has a protective influence on the subjects of administrative-legal relations.

In the second case, it is a reaction to non-compliance with prohibitions, violations of the order to use rights or fulfillment or, in general, non-fulfilment of duties.

Keywords: a function of law, a function of Administrative Law, a protective function of Administrative Law, attributes of a protective function of Administrative Law, types of functions of Administrative Law.